

Onze missie: For the Future of Farming

For the Future of Farming. Dat is de missie van ForFarmers. Wij zetten ons in voor een sterk boerenbedrijf. We leveren goed voer voor een competitieve prijs en ondersteunen boeren met hulpmiddelen en advies. We zijn ons bewust van de impact van onze sector op het klimaat en de natuur. Daarom helpen we veehouders op een duurzame manier een beter rendement op het boerenerf te behalen en streven we naar een productiemethode waarin we onder meer steeds minder broeikasgassen uitstoten.

ForFarmers heeft een vooraanstaande positie in de Europese diervoederindustrie. Dat is een dynamische wereld. Wetten en regels, duurzaamheidsvereisten en consumentensentimenten veranderen voortdurend. Tegelijkertijd neemt de wereldwijde vraag naar dierlijke eiwitten gestaag toe. Dat vereist innovatieve en duurzame oplossingen.

Gezien onze positie hebben wij niet alleen de mogelijkheid, maar ook de verantwoordelijkheid om wezenlijk bij te dragen aan de efficiënte en duurzame productie van vlees, eieren en zuivel. Met onze missie, **For the Future of Farming**, tonen we niet alleen ons vertrouwen in de toekomst van de agrarische sector. We zetten ons bovenal in voor verantwoorde voedselproductie. We doen er alles aan om boeren in staat te stellen op een duurzame manier kwalitatief hoogstaand voedsel te produceren. Zo zetten wij ons in voor een sterke, toekomstbestendige agrarische sector.

We zijn actief in vijf landen: Nederland, België, Duitsland, Polen en het Verenigd Koninkrijk. Onder de merknaam ForFarmers produceren we in 35 fabrieken (meng)voeders voor herkauwers, varkens en pluimvee. Daarnaast leveren en gebruiken we co-producten en reststromen uit de voedingsindustrie. Met Reudink zijn we een toonaangevende speler in de biologische sector. We leveren in ongeveer 30 landen paardenvoer onder de merknaam Pavo. Ook bieden we advies en data-hulpmiddelen aan veehouders. In totaal hebben we ongeveer 2.500 medewerkers. Daaronder bevinden zich meer dan 400 adviseurs die onze ongeveer 26.000 klanten regelmatig op het boerenerf bezoeken en terzijde staan in hun bedrijfsvoering en -beslissingen.

Kernwaarden

Het succesvol implementeren van de missie vereist een geschikte bedrijfscultuur. Hiervoor zijn vijf kernwaarden bepaald, die we tot uitdrukking brengen met het acroniem PROUD: passionate, responsible, open-minded, united en delivering.

Passionate

Werken voor ForFarmers is meer dan een baan. Het is een passie. Ons hart klopt voor het boerenbedrijf. Wij doen er alles aan om de sector toekomstbestendig te maken. Die ambitie stralen we uit in ons gedrag en onze werkwijze. We verleggen grenzen en zetten een extra stap voor onze klanten, leveranciers en collega's.

Responsible

Onze acties hebben impact. We helpen boeren om duurzaam te kunnen werken, zodat we samen de continuïteit van het boerenbedrijf waarborgen. Dit geldt ook voor onze dagelijkse operaties. We zorgen goed voor klanten en andere belanghebbenden en we streven altijd naar het beste, efficiëntste en duurzaamste resultaat.

Open-minded

Doordat we open-minded zijn kunnen we boeren ondersteunen in de snel veranderende agrarische sector. We zijn in staat onszelf aan te passen aan de behoeften en werkwijze van de industrie en zijn altijd op zoek naar nieuwe mogelijkheden. We zijn helder over onze intenties en verwachtingen en luisteren liever dan dat we spreken.

United

We kunnen de uitdagingen waarvoor de agrarische industrie gesteld wordt alleen trotseren door de krachten te bundelen en elkaar te vertrouwen. We verenigen ons met collega's en klanten en werken als één team aan gezamenlijke doelen. Vaak nemen we de leiding, maar we kunnen ook volgen als dat betere resultaten oplevert.

Delivering

We hebben een natuurlijke ambitie om dingen gedaan te krijgen, ongeacht hoe moeilijk de klus is. We doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen. Altijd respectvol, eerlijk en rechtdoorzee. Dat is hoe je een ForFarmers-medewerker herkent.

* t betreffen (circulaire) co-producten waaronder reststromen uit de humane voedingsindustrie.

De keten en markten waarin we opereren

Wereldwijd staat de agrarische sector voor een enorme uitdaging. De sector moet een groeiende wereldbevolking voeden en tegelijkertijd de impact op het klimaat de biodiversiteit en natuur in het algemeen fors verminderen. ForFarmers is onderdeel van de agrarische sector. Wij voelen ons verantwoordelijk om deze uitdaging met ketenpartners aan te gaan.

ForFarmers maakt deel uit van de voedselketen. Die begint met de consumentenvraag naar vlees, eieren en zuivel. Om daarin te voorzien richten retailers en verwerkers zich tot veehouders, die dit voedsel mede met behulp van onze voeroplossingen produceren. Voor onze voeroplossingen gebruiken we onder meer co-producten die niet geschikt zijn voor humane consumptie. Daarnaast maken we gebruik van grondstoffen, zoals tarwe, graan en soja.

diervoer. We kopen onze macro-ingrediënten in bij een klein aantal wereldwijde leveranciers en bij lokale akkerbouwers. Het inkoopproces wordt geïnitieerd door de lokale marktteams en ondersteund door zowel lokale als centrale inkoopmanagers.

Naast het gebruik van co-producten worden reststromen uit de voedselindustrie verwerkt in de voeders. Dat doen we om verspilling tegen te gaan en de CO₂ voetafdruk van voerconcepten te verlagen.

Grondstoffen vormen een aanzienlijk deel van de kostprijs van diervoeders. Nadat Rusland op 24 februari 2022 Oekraïne binnenviel, stegen de grondstoffenprijzen tot ongekende hoogten. Rusland en Oekraïne zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer 30% van de wereldwijde graanexport. Deze export kwam nagenoeg stil te liggen door de oorlogssituatie in Oekraïne en de sancties tegen

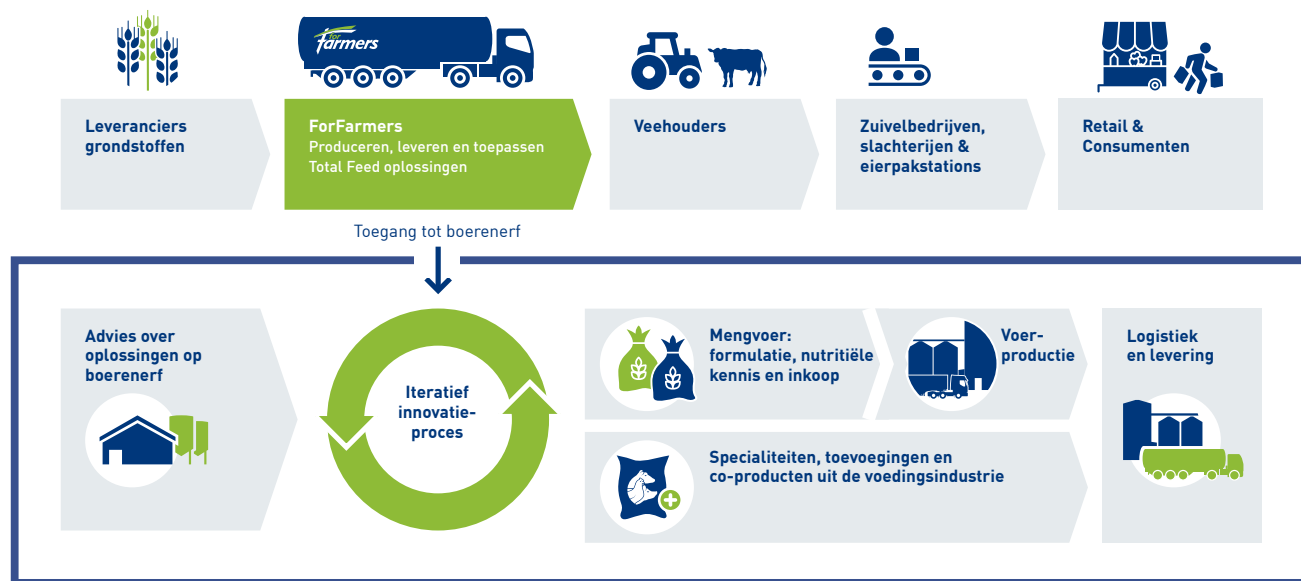

Grondstoffenmarkt

ForFarmers houdt zich intensief bezig met de inkoop van verschillende grondstoffen voor de productie van het voer. Wij willen dit op een maatschappelijk verantwoorde manier doen. We maken bewuste keuzes over de herkomst en productiewijze van de grondstoffen die we gebruiken. We zetten ook steeds vaker alternatieve eiwitten in, zodat we minder grondstoffen zoals soja nodig hebben.

We verwerken micro- en macro-ingrediënten in ons voer. Micro-ingrediënten zijn onder meer aminozuren, vitamines en mineralen. Sinds 2014 kopen we die zo veel mogelijk in via onze strategische partner Nutreco. Belangrijke macro-ingrediënten zijn graansoorten, plantaardige eiwitten en vezelrijke grondstoffen. Een groot deel daarvan is niet geschikt voor menselijke consumptie, maar wel voor

De keten waarin wij opereren

Rusland. Dit leidde tot een zeer volatiele markt, zowel wat betreft aanbod als prijs van grondstoffen. In deze situatie was leveringszekerheid van voer aan onze klanten onze eerste zorg. Daar zijn we heel goed in geslaagd, mede dankzij een goede samenwerking tussen alle afdelingen en met onze ketenpartners.

Doordat de prijzen van melk, vlees en eieren naar rato van de kosten ook gestegen zijn, waren de rendementen voor een groot aantal van onze klanten in de melkveehouderij en in de pluimveesector goed. Dat gold niet voor de varkenshouders. Mede omdat China minder varkens uit Europa importeerde, steeg de prijs van varkensvlees onvoldoende mee met de grondstoffenprijzen.

De concurrentiepositie van ForFarmers

De internationale mengvoerindustrie is sterk gefragmenteerd. ForFarmers concurreert niet alleen met grote multinationals, maar ook bijvoorbeeld met lokale familiebedrijven en coöperaties. Wereldwijd wordt zo'n 1,1 miljard ton diervoeders afgezet, waarvan ongeveer 155 miljoen ton mengvoer in Europa. ForFarmers is met een marktaandeel van ruwweg 4% een vooraanstaande speler in de Europese mengvoersector.

We zijn in vijf landen actief: Nederland, België, Duitsland, Polen en het Verenigd Koninkrijk. Deze markten zijn zeer verschillend. In Nederland zijn ForFarmers, Agrifirm en De Heus de drie grootste spelers. De rest van de markt is verdeeld over circa 65 andere voerproducenten.

Doordat ForFarmers in 2022 in België is gestopt met de productie van pluimveevoeders, zijn we nu de vierde

voeronderneming in het land. Arvesta, Vanden Avenne en Agrifirm-Quartes gaan ons voor in een speelveld van zo'n 50 bedrijven.

In de Duitse markt zijn Agravis, DTC, Bröring, Mega en ForFarmers de vijf grootste bedrijven. Duitsland telt verder zo'n 300 middelgrote en kleinere spelers. Die zijn vaak eigendom van een coöperatie of van een of meerdere families.

Veel voerondernemingen in Polen zijn actief in geïntegreerde ketens. Op de vrije markt neemt ForFarmers/Tasomix de derde positie in, na De Heus en Cargill. Naast de top drie zijn er ongeveer 35 vrije spelers actief in de Poolse mengvoermarkt. Grote geïntegreerde spelers zijn onder meer Smithfield en Wipasz.

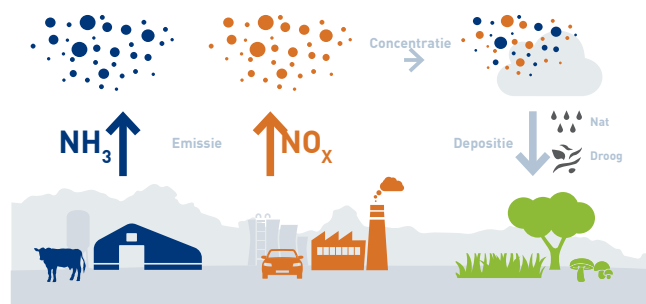
In het Verenigd Koninkrijk zijn meer dan 100 voerondernemingen actief, waarvan ForFarmers, AB Agri en 2Agriculture de grotere spelers zijn.

Agrarische ondernemers

ForFarmers bedient voornamelijk de herkauwers-, varkens- en pluimveesector. We zijn actief in de paardensector met het merk Pavo en nemen een prominente positie in op de biologische veevoedermarkt onder de naam Reudink. Alleen in het Verenigd Koninkrijk verkopen we biologisch voer onder de naam ForFarmers.

2022 was een turbulent jaar voor de agrarische sector. Naast de gevolgen van de oorlog in Oekraïne hadden veehouders te maken met steeds strengere regelgeving op het gebied van duurzaamheid, waaronder

Stikstof

stikstofemissie maatregelen in Nederland.

De coronalockdowns aan het begin van het jaar, de toegenomen inflatie en de uitbraken van vogelgriep en Afrikaanse varkenspest resulteerden in vraaguitval voor voer. Dit heeft tot productieovercapaciteit en margedruk geleid in het merendeel van onze thuishanden.

Herkauwerssector

In de herkauwerssector zijn we voornamelijk werkzaam in de melkveehouderij, maar we hebben ook vleesveehouders als klant. Daarnaast leveren we vooral in Nederland aan geitenhouders en vooral in het Verenigd Koninkrijk aan schapehouders. In alle markten zien we vergelijkbare ontwikkelingen.

In al onze thuishanden moeten we samen met veehouders de uitstoot van stikstof, CO₂ en methaan terugdringen en de fosfaatefficiëntie verbeteren. Het verschilt per land hoe en hoe snel dat moeten gebeuren. Wij ontwikkelen samen met ketenpartners manieren om de uitstoot te reduceren, zodat we de doelen

kunnen behalen en tegelijkertijd een sterke melkveesector kunnen behouden.

In de landen waarin we actief zijn leiden de groeiende aandacht voor duurzaamheid en dierenwelzijn evenals specifieke consumentenvragen tot meer differentiatie in de melkstromen. Veehouders uit Nederland en België exporteren bijvoorbeeld veel non-GMO-producten naar Duitsland. Zij hebben daarvoor voeders nodig die niet genetisch gemodificeerd zijn.

Verder zien we een toenemende interesse voor automatisering. Door de schaalvergroting van boerenbedrijven neemt de werkdruk op het boerenland toe, terwijl het vanwege de krappe arbeidsmarkt lastig is om goede arbeidskrachten te vinden. Daardoor is er veel behoefte aan automatisering op het boerenland, zoals robotmelken.

Varkenssector

De Europese varkenssector verkeert in zwaar weer. Dat heeft verschillende oorzaken, waaronder de varkenspest, de afgenomen vraag uit China als grootste importeur van varkensvlees en als gevolg daarvan de overproductie in Europa. Daarnaast is er sprake van een langzame daling van de consumptie van varkensvlees in Noordwest-Europa.

Varkenspest

In de tweede helft van 2018 brak in China de Afrikaanse varkenspest uit. De lokale productie daalde daar aanzienlijk, waardoor de import uit Europa sterk toenam.

Het gevolg was een forse stijging van de Europese varkensprijzen.

Eind 2020 werd in Duitsland vooral bij wilde zwijnen de Afrikaanse varkenspest geconstateerd, waarna China een importverbod instelde voor varkens uit Duitsland. Tot voor kort was in China sprake van een groot aantal kleinschalige boerenbedrijven die slechts voor eigen consumptie produceerden. Om de varkenspest onder controle te krijgen is in de voorbije jaren een groot deel daarvan gesaneerd en vervangen door grote professionele boerenbedrijven die grotendeels voor de binnenlandse markt produceren. Daardoor is het land minder afhankelijk van import uit bijvoorbeeld Europa.

Duitse en Spaanse varkenshouders gingen daarom meer binnen Europa exporteren. Daardoor ontstond een ongekende druk op de Europese varkensprijzen. Ook in 2022 waren de gevolgen van deze crisis wereldwijd voelbaar. Terwijl de varkensprijzen gedurende het jaar aanzienlijk stegen, namen de grondstoffenprijzen relatief meer toe. De margedruk voor de varkensboeren werd dus alleen maar groter.

Toename regelgeving

In Nederland, Duitsland en België komt er steeds meer regelgeving om de milieu-impact van de varkenshouderij te verminderen, geuroverlast tegen te gaan en het dierenwelzijn te verbeteren.

In Nederland heeft een warme sanering van de varkenshouderij plaatsgevonden. De overheid heeft de varkensstapel tussen 2019 en 2021 met zo'n 9 procent

verminderd door varkenshouders en hun varkensrechten vrijwillig uit te kopen. Op dit moment vormt de vrijwillige uitkoop van varkenshouders een onderdeel van het nieuwe landbouwbeleid in het kader van de stikstofaanpak. In 2022 is de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij geïntroduceerd. Deze vrijwillige opkoopregeling biedt varkens-, rund- en pluimveehouders een compensatie als ze stoppen met hun bedrijf. In totaal is er in het huidige regeerakkoord tot 2030 zo'n zes miljard euro beschikbaar voor de opkoop van rundvee-, pluimvee- en varkensbedrijven.

Ook in Duitsland worden varkenshouders geconfronteerd met milieu- en dierwelzijnsmaatregelen. Zo moeten ze dierlijke mest beter benutten en de uitstoot van ammoniak en de emissies naar grond- en oppervlaktewater verminderen. In het Verenigd Koninkrijk hadden varkenshouders het dit jaar zeer zwaar. Daar had de varkenssector niet alleen te maken met financiële uitdagingen, maar ook met een arbeidstekort in de keten.

Pluimveesector

Al geruime tijd is de pluimveesector in ontwikkeling. De Europese consument kiest vaker voor kip. Kippenvlees wordt als betaalbaar, gezond en duurzaam gezien. Daarnaast is er een sterke invloed te zien van verschillende keurmerken. Zo is het Beter Leven-keurmerk een onafhankelijk keurmerk van de Dierenbescherming. Het staat garant voor kippen die langzamer groeien. Ook zijn de leefomstandigheden van de kippen beter: ze krijgen onder andere daglicht in de stal, meer ruimte en een overdekte uitloop naar buiten.

De Nederlandse supermarkten hebben toegezegd in 2023 geen verse kip meer aan te bieden die niet ten minste één Beter Leven-ster heeft. Ook in België hebben enkele retailers de ambitie uitgesproken om in 2026 te voldoen aan de vergelijkbare welzijnsriteria van het European Chicken Commitment (ECC). Pluimveehouders gebruiken inmiddels speciaal ontwikkelde welzijnsvoerders om te voorzien in de behoefte aan langzaam groeiende kippen en scharreleieren.

Integratie

In Nederland groeit de intensieve samenwerking tussen retailers, slachterijen, broederijen en voerondernemingen. Dat kan leiden tot meer transparantie over de herkomst en kwaliteit, tot een efficiëntere werkwijze en tot meer toegevoegde waarde. Ook vergroot het de afzetzekerheid op de binnenlandse markt.

In Duitsland wordt de traditionele kip volgens het Initiative Tierwohl geproduceerd. De Better Chicken Commitment (BCC) in het Verenigd Koninkrijk is nog in de beginfase. In andere Europese landen blijft de conventionele productie voorlopig nog de standaard, met name voor de export.

De pluimveemarkt in Polen is een groei- en exportmarkt, zowel in de geïntegreerde keten als in de vrije markt. In dat land hebben wij een goede positie, dankzij ons belang van 60% in het Poolse pluimveevoerbedrijf Tasomix.

Vogelgriep

In 2022 had de pluimveesector in onze thuislanden te maken met een heftige uitbraak van vogelgriep. Om verspreiding tegen te gaan werd in sommige landen tijdelijk een ophokplicht ingesteld. Helaas hebben meerdere pluimveehouders hun stallen moeten ruimen.

Biologische sector

Vergeleken met de gangbare veehouderij is de biologische sector een nichemarkt.

Sinds 2022 ondervindt deze markt de gevolgen van de groeiende inflatie, waardoor de consumentenvraag onder druk staat. Op de langere termijn lijkt er echter sprake van een toenemende vraag en dus een gestaag groeiende sector. Dit wordt mede ondersteund door de doelstelling uit de Europese Green Deal, dat in 2030 een kwart van het landbouwareaal wordt gebruikt voor biologische productie.

Met ons merk Reudink hebben we een leidende positie in de Europese biologische markt. Onze Nederlandse fabriek is gespecialiseerd in de productie van biologische voeders, ook voor andere voerproducenten. Reudink produceert specifieke concepten voor de Duitse markt, zoals Bioland en Naturland. In het Verenigd Koninkrijk produceren we de biologische voeders lokaal en verkopen we ze onder de merknaam ForFarmers.

Paardensector

Al enkele jaren groeit de aandacht voor de paardensport en paardenhouderij in Europa. De gespecialiseerde retail profiteert hiervan. Daarnaast doen data-gedreven oplossingen en

hulpmiddelen hun intrede in de paardensport, waardoor rantsoenen beter op de individuele behoefte van het paard kunnen worden afgestemd. Met ons merk Pavo spelen we in op deze trends. Een toenemend percentage van de bestellingen wordt in deze sector online gedaan. Pavo bedient de online markt onder meer via het eigen digitale platform en via Amazon.

Retail

Retailers hebben over het algemeen een grote invloed op de voedselproductieketen. Ze streven naar kostenbeheersing, efficiëntie in de aanvoerketen en emissiereductie. In toenemende mate eisen ze transparantie over de herkomst en duurzaamheid van voedsel. Ook stimuleren ze dierenwelzijn en proberen ze de voedselketen beheersbaar te houden. In dat verband sturen retailers aan op intensieve samenwerking tussen ketenpartners. Dankzij onze sterke positie in de markt kunnen we een belangrijke rol spelen bij de totstandkoming van deze samenwerking.

Retailers moesten in 2022 de prijzen van producten substantieel verhogen omdat de hele agrarische keten geconfronteerd werd met hogere kosten. De hyperinflatie zorgt er ook voor dat consumenten andere aankopen doen en minder kopen.

Consumenten

Non-gouvernementele organisaties (ngo's) oefenen veel invloed uit op de voedselketen en de agrarische sector. Ze agenderen onderwerpen in het maatschappelijk debat, zoals de CO₂-voetafdruk, ontbossing en dierenwelzijn. Ze sturen aan op plantaardige alternatieven voor vlees en

biologische en lokaal geproduceerde voedingsmiddelen. Dat leidt tot veranderende concepten in de veehouderij, zoals het Beter Leven-concept in de pluimveesector en de varkenssector. Consumenten hechten ook nog steeds waarde aan prijs en gemak. Ze worden ook prijsbewuster vanwege de verslechterende economische omstandigheden: ze kopen minder en kiezen vaker voor goedkopere producten.

Trends en kansen in onze markten

Sommige globale gebeurtenissen, zoals covid en de oorlog in Oekraïne, houden geen direct verband met de agrarische sector. Toch is de impact voelbaar in de hele keten. Andere ontwikkelingen staan wel in relatie tot de sector, zoals de trends die we hieronder beschrijven.

Milieumaatregelen en -wetgeving

Noordwest-Europa voldoet aan de voorwaarden om dierlijke eiwitten efficiënt te produceren. Het gebied huisvest een aantal toonaangevende universiteiten die intensief onderzoek doen naar voeding en voedselproductie. Daarnaast heeft het een optimaal klimaat, een goede logistieke infrastructuur en beschikt over een groot aanbod van reststromen uit de humane voedingsmiddelenindustrie. Vanwege de impact van de agrarische sector op het klimaat, de biodiversiteit en het water neemt de maatschappelijke druk op de productie en consumptie van dierlijke eiwitten juist in deze dichtbevolkte regio toe.

Mede hierom werd in 2020 de Europese Green Deal aangenomen. De ambitie is om van de EU een grondstoffenefficiënte, concurrerende economie te maken.

Tegelijkertijd moet in 2050 de netto-uitstoot van broeikasgassen tot nul zijn gereduceerd. Een onderdeel van de EU Green Deal is *Farm to Fork*, een strategisch actieplan om voedselsystemen te verduurzamen. Om dit te bereiken zijn er richtlijnen en regelgeving opgenomen over onder meer de verlaging van de CO₂-voetafdruk, de reductie van de stikstofuitstoot, de verbetering van dierenwelzijn en de bescherming van de biodiversiteit.

De impact van deze plannen is de laatste twee jaar duidelijker geworden, zoals voor wat betreft het terugdringen van stikstofuitstoot. Dit was een van de redenen om onze strategie voor 2025 tussentijds te herijken. Voor onze klanten in Nederland stond 2022 in het teken van het stikstofdebat en het advies van Remkes over de toekomst van de agrarische sector. Hij benadrukt dat Nederland door de Habitatrichtlijn genoodzaakt is de Natura 2000-gebieden in stand te houden. Een belangrijke conclusie is dat het stikstofvraagstuk niet op zichzelf staat en moet deel uitmaken van een brede transitie van de landbouw en het landelijk gebied. De sectoren mobiliteit, industrie en bouw moeten ook hun bijdrage leveren.

Deze transitie heeft gevolgen voor veehouders. Er kan sprake zijn van extensivering, omschakeling, legalisering en of verplaatsing. Net als andere spelers in de keten benadrukt ForFarmers het belang van innoveren als alternatief voor alleen saneren. In 2023 moeten de verder uitgewerkte plannen van de verschillende provincies klaar zijn. ForFarmers trekt samen met onder meer Coöperatie FromFarmers en Nevedi op in de diverse gesprekken.

Als vooraanstaand voerproducent in Europa spelen wij een wezenlijke rol in de verdere verduurzaming van onze sector. Wij nemen dit serieus, getuige de grotere nadruk die we leggen op onze duurzaamheidsagenda, [Going Circular](#) en de daaraan gekoppelde doelstellingen.

We zetten laagwaardige ingrediënten om in kwalitatief hoogwaardig voedsel. In de productie van onze voeders maken we bijvoorbeeld zoveel mogelijk gebruik van co-producten en ook reststromen vanuit de levensmiddelenindustrie. Melkveehouders bieden we advies rondom hoogwaardig, passend ruwvoer dat past binnen hun bedrijfsvoering. Daarnaast geven we bemestingsadvies om de beschikbare dierlijke mest optimaal te gebruiken. Ook helpen we onze klanten in alle sectoren de voederconversie te verbeteren en dragen we innovatieve oplossingen aan om emissies te verminderen.

Antibiotica

Een ander cruciaal thema in Farm to Fork is het terugdringen van antibioticagebruik in de agrarische sector. Begin 2022 is de nieuwe Europese diergeneesmiddelenverordening en de verordening gemedicineerd diervoeder ingegaan om het risico op antibioticaresistentie in de EU te minimaliseren. Het preventieve gebruik van voeders met antibiotica is nu in de gehele EU verboden. Hoewel de verordeningen niet van toepassing zijn op het Verenigd Koninkrijk, heeft ForFarmers ervoor gekozen daar hetzelfde beleid te volgen.

Slim gebruik van data

Een groeiende groep consumenten wil weten waar en hoe voedsel is geproduceerd. Dat heeft te maken met zorgen over voedselveiligheid en aandacht voor dierenwelzijn en het milieu. Supermarktketens willen samenwerken met slachterijen en voerondernemingen om duurzame concepten aan te bieden die op een transparante manier kunnen worden getraceerd.

De agrarische sector wil sneller digitaliseren, want data-uitwisseling en -analyse tussen partijen zijn essentieel voor deze samenwerking. ForFarmers past op grote schaal data-uitwisseling en -analyse toe om veehouders te helpen met onder meer bedrijfsmanagement, voedselketenmanagement en de beheersing van hun milieu-impact.

Alternatieve eiwitten als voeringrediënt

Om dieren goed en gezond te laten groeien en produceren, moeten we onder meer de juiste hoeveelheid energie en eiwit in het voer verwerken. Het gebruik van soja als eiwitbron heeft het mogelijke neveneffect van ontbossing. Om het gebruik van soja te verminderen oriënteren we ons op alternatieve eiwitbronnen. Dat is zelfs een pijler van de herziene strategie. Een voorbeeld van een alternatieve eiwitbron is het gebruik van insecten. Die zijn lokaal verkrijgbaar, traceerbaar en duurzaam. Er zijn nog wel bezwaren, waaronder de aanzienlijke kostprijs. We werken de komende twee jaar samen in een consortium van Nederlandse bedrijven in de pluimveewardeketen om te onderzoeken hoe insecteningrediënten van de zwarte soldaatvlieg in pluimveevoer van invloed zijn op duurzaamheid, gezondheids- en welzijnsaspecten van

langzaam groeiende vleeskuikens. Een ander alternatief voor het gebruik van soja is 'verwerkt dierlijk eiwit'. Sinds 2021 staat de EU het gebruik van dit eiwit onder strikte voorwaarden toe als ingrediënt voor varkens- en kippenvoer. ForFarmers is begonnen met de toepassing hiervan in kippenvoer in België en Duitsland.

Verder nemen we deel aan onderzoeksprojecten rondom single cell-eiwitten. Deze eiwitextracten worden door fermentatie uit micro-organismen onttrokken. Ze kunnen op termijn in het voer voor alle sectoren worden ingezet als eiwitvervanger voor vismeel en soja. De verwachting is echter dat het nog een tijd zal duren voordat het zover is, vooral vanwege de nog beperkte beschikbaarheid en hoge prijs. We helpen de melkveehouderij om in de eigen eiwitbehoefte te voorzien. Dat doen we onder meer door advies te geven over ruwvoerteelt en bemesting.

Groeiende professionaliteit en consolidatie van veehouders, slachthuizen en zuivelverwerkers

Het aantal veehouders in Noordwest-Europa neemt al jaren af. Veehouders hebben niet altijd opvolgers die het bedrijf over willen nemen. Daarnaast komt de afname onder meer door de toenemende regeldruk die extra investeringen vereist. Deze investeringen kunnen nog niet makkelijk in de consumentenprijs worden doorberekend. Het gevolg is een verdere consolidatie van boerenbedrijven, want schaalvergroting is noodzakelijk voor een rendabele bedrijfsvoering. Door deze schaalvergroting verandert ook de vraag naar voederoplossingen, advies en hulpmiddelen.

Er zijn verschillende voorbeelden van die veranderende vraag te geven. In het Verenigd Koninkrijk zijn er grote slachterijen ontstaan door consolidatie, met als doel om kosten te besparen. Deze slachterijen sluiten geïntegreerde ketens met varkenshouders, of nemen ze zelfs over, en bepalen welk soort voer gebruikt wordt in de aanvoerketen. In Nederland zetten veehouders steeds meer in op automatisering. Inmiddels wordt ongeveer 35 procent van de koeien in Nederland gemolken met een robot. Veehouders maken die keuze vanuit arbeidsbesparing, maar ook vanwege dierenwelzijn en optimalisatie van de technische resultaten. Beide voorbeelden vragen verschillende oplossingen van voeronderneming. ForFarmers zet innovatieve monitoringsystemen in om data van het boerenbedrijf om te zetten naar informatie om het resultaat van de veehouder te verbeteren. Daarnaast hebben we de schaalgrootte om te kunnen investeren in concepten en middelen die voldoen aan de technische vereisten. Zo zijn we ons recent gaan inzetten op het real-time monitoren van de gegevens uit de melkrobot. Daardoor kunnen we de veehouder een nog accurater advies geven.

ForFarmers is de partij bij uitstek om zich te onderscheiden per markt en per segment om een gedifferentieerd aanbod te bieden, ingegeven door de lokale situatie per sector. Het aanbod kan variëren van totaaloplossingen gericht op het optimale rendement, tot het leveren van specifieke producten die in uitdagende marktomstandigheden het meest passend zijn voor de veehouder.

Druk op consumptie van dierlijke eiwitten in thuismarkten

Wereldwijd stijgt de vraag naar dierlijke eiwitten. In Noordwest-Europa lijkt de totale consumptie echter te stabiliseren tot licht te dalen en lijken consumenten vaker kip en vis te verkiezen boven rood vlees. Daarnaast is sprake van een groeiende vraag naar plantaardige vleesvervangers, biologische voeding en voor vegetarische en veganistische voeding. Er zijn echter ook consumenten die de plantaardige optie toevoegen aan een dieet waarin dierlijke eiwitten ook een rol spelen.

